



REVISIONSRAPPORT
GRANSKNING AV
Delårsrapport augusti 2021

Revisionskontoret
Anneth Nyqvist
Certifierad kommunal revisor
Dnr: REV/15/2021

Innehållsförteckning

| | | |
|---------|---|----|
| 1 | SAMMANFATTNING | 3 |
| 2 | BAKGRUND..... | 4 |
| 3 | SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING | 4 |
| 4 | AVGRÄNSNING..... | 4 |
| 5 | REVISIONSKRITERIER..... | 4 |
| 6 | ANSVARIG STYRELSE/NÄMND..... | 4 |
| 7 | METOD | 5 |
| 8 | RESULTAT AV GRANSKNINGEN | 5 |
| 8.1 | LAGENS KRAV OCH GOD REDOVISNINGSSSED | 5 |
| 8.1.1 | Förvaltningsberättelsen..... | 5 |
| 8.1.2 | Redovisningsprinciper..... | 7 |
| 8.1.3 | Resultat- och balansräkning..... | 8 |
| 8.1.4 | Drift- och investeringsredovisning..... | 9 |
| 8.1.4.1 | Budgetavvikelser per nämnd | 10 |
| 8.2 | GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING..... | 11 |
| 8.2.1 | STRATEGISKA MÅL | 12 |
| 8.2.2 | Resultatförbättrande åtgärder..... | 16 |
| 8.3 | BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER..... | 17 |
| 9 | KVALITETSSÄKRING | 17 |
| 10 | UNDERTECKNANDE..... | 17 |

1 SAMMANFATTNING

Vi har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskat regionens delårsbokslut per augusti 2021. Granskningen har genomförts med utgångspunkt i Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR), Rådet för kommunal redovisning (RKR) och God redovisningssed.

Vår sammanfattande bedömning är att delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Bedömning i delårsrapporten är att balanskravet uppnås sett till det enskilda året 2021 men samtidigt har regionen ett ackumulerat negativt balanskravsresultat som ska återställas under 2021.

I delårsrapporten saknas en bedömning av om regionen förväntas uppnå målen för god ekonomisk hushållning vid årets slut. Vi kan därför inte bedöma om fullmäktiges mål kommer att uppnås.

Bedömningarna grundar sig bl.a. på följande iakttagelser och bedömningar:

- Det prognostiserade resultatet för 2021 är positivt men samtidigt har regionen ett ackumulerat negativt balanskravsresultat motsvarande 191 mkr från 2018 som ska återställas under 2021. Prognosen är att 145 mkr kommer att kunna återställas.
- Regionfullmäktige har inte antagit en plan för återställande av det negativa balanskravsresultatet.
- Hälso- och sjukvårdsnämndens budgetavvikelse har förbättrats sedan tidigare år. Vi menar att det är positivt att de riktade statsbidragen har fördelats från regionstyrelsen till hälso- och sjukvårdsnämnden då det ger en mer rättvisande bild av budgetavvikelserna.
- Utifrån det sätt som regionstyrelsen har valt att definiera mål och uppföljning av god ekonomisk hushållning instämmer vi i Regionstyrelsens bedömning att regionen inte når en god ekonomisk hushållning per augusti 2021.
- Både regionplan och delårsrapport saknar tydliga och rubricerade finansiella mål. I delårsrapporten har måtetalen inom strategi för ekonomi tolkats som finansiella mål och 1 av 4 mål uppnås per augusti. Regionstyrelsen har inte gjort någon egen bedömning av om målen kommer att nås vid årets slut. Vi kan därför inte bedöma om de finansiella målen kommer att uppnås.
- Av målen i de tre övriga strategierna; länets utveckling, vård och våra medarbetare har 12 av 62 mål uppnåtts per augusti. Även avseende dessa saknar vi en samlad bedömning av om målen förväntas nås vid årets slut och kan därför inte göra någon bedömning av om målen kommer att uppnås under året. Vi anser dock att resultatet inte fullt ut är förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige har beslutat om. Framförallt är det den bristande måluppfyllelsen av tillgänglighetsmålen enligt vårdgarantin som är otillfredsställande.
- Delårsrapporten innehåller endast en kortfattad uppföljning av resultatförbättrande åtgärder och det saknas även en prognos för vilka åtgärder som beräknas genomföras på helår. Eftersom endast 31 mkr av planerade 108 mkr, (90 mkr enligt regionplanen), har genomförts efter åtta månader menar vi att det är tveksamt om åtgärder kommer att hinna genomföras enligt plan.

2 BAKGRUND

Fullmäktige ska behandla minst en delårsrapport per år. I samband med fullmäktiges behandling av delårsrapporten ska även resultatet i delårsrapporten bedömas. Denna granskning utgör underlag för det utlåtande som revisorerna ska lämna till fullmäktige.

Delårsrapporten ska omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret och den ska innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av regionens verksamhet och resultat efter föregående räkenskapsårs utgång.

Regionen ska formulera verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning i budgeten. Dessa mål ska sedan följas upp i delårsrapport och årsredovisning.

Revisorerna ska bedöma om resultaten i den delårsrapport som enligt 11 kap. 16 § ska behandlas av fullmäktige är förenliga med de mål fullmäktige beslutat, inklusive mål för god ekonomisk hushållning.

3 SYFTE, REVISIONSFRÅGA OCH AVGRÄNSNING

Syftet med granskningen av delårsrapporten är att ge de förtroendevalda revisorerna underlag för att enligt KomL 12 kap. § 2 bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om.

Revisionsfrågor:

- Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?
- Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, dvs. finns förutsättningar för att målen kommer att uppnås?

4 AVGRÄNSNING

Granskningen omfattar regionstyrelsen och samtliga nämnder inom Region Jämtland Härjedalen. Granskningen av den sammanställda redovisningen görs på en övergripande nivå.

5 REVISIONSKRITERIER

Vår bedömning har utgått från:

- Kommunallag (KomL)
- Kommunal bokförings- och redovisningslag (LKBR) kap 13
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation (RKR) R17, Delårsrapport
- Fullmäktiges anvisningar avseende delårsrapport
- Regionens fastställda mål för god ekonomisk hushållning

6 ANSVARIG STYRELSE/NÄMND

Ansvärig nämnd är regionstyrelsen för Region Jämtland Härjedalen.

7 METOD

Granskningen har utförts genom inhämtning och granskning av styrande dokument, protokoll, delårsrapportens förvaltningsberättelse och redovisning av måluppfyllelse. Avseende den finansiella delen har en översiktlig granskning gjorts av resultat- och balansräkningen med fokus på väsentliga förändringar mellan åren. Ett urval av specifikationer med tillhörande underlag har granskats för att verifiera existens av tillgångar och skulder. Stickprovskontroller har gjorts av att större belopp har periodiserats utifrån anvisningar samt att gränsdragningen mellan driftkostnader och investeringsutgifter följer regionens riktlinjer.

Information har också inhämtats muntligt och per email med berörda tjänstemän.

8 RESULTAT AV GRANSKNINGEN

8.1 LAGENS KRAV OCH GOD REDOVISNINGSSSED

Enligt 13 kap. 2 § LKBR ska en delårsrapport innehålla en resultaträkning, en balansräkning och en förenklad förvaltningsberättelse. Enligt RKR R17 ska dessutom en samlad – men översiktlig – beskrivning av kommunens/regionens drift och investeringsverksamhet ingå. Vidare framgår att samma redovisningsprinciper som används i årsredovisningen ska tillämpas vid upprättande av delårsrapporten.

Region Jämtland Härjedalen har valt att upprätta delårsrapporten för perioden januari-augusti vilket är i enlighet med lagens krav.

Regionstyrelsen har överlämnat rapporten inom lagstadgad tid till fullmäktige.

8.1.1 Förvaltningsberättelsen

Förvaltningsberättelsens utformning regleras i RKR R15. Enligt RKR R17 behöver delårsrapporten inte innehålla en fullständig förvaltningsberättelse utifrån kraven i RKR R15, utan bara en förenklad förvaltningsberättelse. Den förenklade förvaltningsberättelsen ska minst innehålla följande avsnitt:

- *Händelser av väsentlig betydelse* som inträffat under delårsperioden eller efter dess slut, men innan delårsrapporten upprättas.
- Upplysningar om *kommunens förväntade utveckling* avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning.
- En redovisning av hur *helårsprognosen* förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.
- En bedömning av *balanskravsresultatet* utifrån helårsprognosen.

Förvaltningsberättelsen i regionens delårsrapport följer i stort sett den rubricering som anges i RKR R 15 och som avser årsredovisningen, vilket innebär en högre ambitionsnivå än vad som följer av RKR R 17. Undantaget är avsnittet ”Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten” som saknas men det finns inget krav på att detta avsnitt ska ingå i delårsrapporten.

Avsnittet ”Verksamhetens resultat jämfört med budget” har lagts under rubriken ”God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning”.

Händelser av väsentlig betydelse

Händelser av väsentlig betydelse redovisas under egen rubrik. Avsnittet innehåller framförallt en redogörelse för pandemins effekter verksamhet under 2021. Merparten avser regionala utvecklingsnämndens olika verksamhetsområden, som kollektivtrafiken, museiverksamhet och scenkonst. För hälso- och sjukvården framgår att en ny divisionsnivå är framtagen och att ett nationellt samarbete gällande intensivvårdspatienter har pågått.

Upplysningar om kommunens förväntade utveckling avseende ekonomi och verksamhet utifrån målen om god ekonomisk hushållning

Förvaltningsberättelsen innehåller en separat rubrik "God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning". En utvärdering görs utifrån regionens fyra strategier, där ekonomi och verksamhetsresultat är en av strategierna. Avsnittet avslutas med en slutsats och bedömning utifrån måluppfyllelsen per sista augusti.

Det finns även ett avsnitt "Förväntad utveckling" med en beskrivning av svårigheter att prognostisera resultatet för 2021 mot bakgrund av tillkommande intäkter och kostnader för pandemin. Det finns även en beskrivning av organisationsförändringar inom regionala utvecklingsnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden.

God ekonomisk hushållning beskrivs närmre under rubrik 8.2.

Budgetavvikelse – helårsprognos

Akkumulerad budgetavvikelse och helårsprognos redovisas under rubriken "Verksamhetens resultat jämfört med budget" och beskrivs närmre under avsnittet 8.1.4.1.

Bedömning av balanskravsresultat

Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt kommunallagen regleras inom tre år. Enligt kommunallagen 11 kap 12 § ska fullmäktige anta en åtgärdsplan för hur en reglering av ett negativt balanskravsresultat ska ske.

En beskrivning och analys av balanskravsresultatet återfinns under separat rubrik, "Balanskravsresultat". Balanskravsutredningen är korrekt uppställd. Efter nedskrivningen motsvarande 728 mkr i 2020 års bokslut uppgår det ackumulerade balanskravsresultatet till -401 mkr. Av dessa avser 191 mkr 2018 som enligt kommunallagen ska återställas under 2021. Det prognostiserade balanskravsresultatet för 2021 uppgår till 145 mkr vilket innebär att det återstår 46 mkr att återställa. Underskottet från 2019 uppgår till 210 mkr och ska enligt kommunallagen återställas senast 2022. Enligt delårsrapporten kommer balanskravsunderskottet i sin helhet att återställas senast 2025.

Fullmäktige har, utöver ovanstående beskrivning, inte antagit någon konkret åtgärdsplan för att reglera det negativa balanskravsresultatet.

Övriga uppgifter i förvaltningsberättelsen

Förvaltningsberättelsen innehåller även följande delar:

- Den kommunala koncernen
- Väsentliga personalförhållanden
- Viktiga förhållanden för resultat och ställning

Bedömning

- Vi bedömer att förvaltningsberättelsen är utformad enligt RKR R17.
- Enligt rekommendationen behöver delårsrapporten endast innehålla en förenklad förvaltningsberättelse och vi noterar att omfattningen har minskat något jämfört med tidigare år.

- Det prognostiserade resultatet för 2021 är positivt och täcker delar av det ackumulerade negativa balanskravsresultat motsvarande från 2018 som enligt kommunal-lagen ska återställas senast 2021.
- Regionfullmäktige har inte antagit en plan för återställande av det negativa balanskravsresultatet.
- Vi vill betona att den nedskrivning av det ackumulerade negativa balanskravsresultatet som gjordes i samband med 2020 års bokslut inte påverkar regionens ekonomiska ställning.

8.1.2 Redovisningsprinciper

Enligt RKR 17 ska det framgå att samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts delårsrapporten som i den senaste årsredovisningen eller, om dessa principer eller metoder har förändrats, en beskrivning av karaktären och effekten på förändringen.

Det ska även finnas ett antal övriga upplysningar:

- Säsongsvariationer eller cykliska effekter,
- Karaktär och storlek på jämförelsestörande och extraordinära poster,
- Effekter och ändrade uppskattningar och bedömningar,
- Förändringar i väsentliga ansvarsförbindelser.

Delårsrapporten innehåller ett uttalande om att samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts som i den senaste årsredovisningen. Avsnittet har förkortats jämfört med tidigare år i enlighet med vad som framgår av RKR R15. Upplysningar gällande säsongsvariationer eller cykliska effekter samt förändring i väsentliga ansvarsförbindelser kan utvecklas. Till viss del återfinns informationen under andra avsnitt.

Förklaringen till skillnaden mellan utfallet i delårsrapporten och helårsprognosen, +303,5 mkr respektive +190 mkr, förklaras delvis under avsnittet "Förväntad utveckling" Resultat och ekonomisk ställning" där det framgår att "... detta har gjort det svårt att prognostisera för helår 2021".

Ansvarsförbindelse för pensioner och särskild löneskatt redovisas i tabell under avsnittet "Viktiga förhållanden för resultat och ställning" och det finns kommentarer kring att livslängdsantagandet har förändrats under året och att RIPS-17 har ersatts av RIPS-21. Förändringen påverkar avsättningen till pensioner som redovisas på balansräkningen medan ansvarsförbindelsen är i nivå med tidigare år. Under redovisningsprinciper framgår att förändringen har påverkat resultatet negativt men inte någon hänvisning till hur det har påverkat balansräkning eller ansvarsförbindelsen.

Bedömning

- Vi bedömer att redovisningsprinciperna i allt väsentligt följer RKR:s rekommendationer med undantag av att övriga upplysningar, framförallt säsongsvariationer bör framgå tydligare.

8.1.3 Resultat- och balansräkning

I LKBR finns angivet vilka delar som ska ingå i resultat- och balansräkning samt vilka jämförelsetal som ska finnas med.

Balansräkning; för varje post eller delpost i balansräkningen ska redovisas belopp för motsvarande post i närmast föregående räkenskapsårs utgång.

Resultaträkning; för varje post eller delpost redovisas belopp för motsvarande period under närmast föregående räkenskapsår, prognos för resultatet för räkenskapsåret och budget för innevarande räkenskapsår.

Resultaträkning

Resultaträkningen följer uppställningen i LKBR och jämförelsetal har redovisats enligt RKR R17.

Resultatet i delårsrapporten uppgår till +303,5 mkr vilket är en förbättring med 75,5 mkr sedan motsvarande period föregående år. Det förbättrade resultatet kan i stort sett hänföras till realiserade vinster och förluster som återfinns under posterna finansiella intäkter och kostnader.

Verksamhetens nettokostnader har totalt sett ökat med 3,9 % (113 mkr) medan skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 3,4 % (109 mkr). Under 2020 redovisades en större andel av covid-ersättningarna som generella statsbidrag medan de redovisas under verksamhetens intäkter 2021. Verksamhetens intäkter har ökat med 301 mkr (44,5 %) jämfört med motsvarande period föregående år och om man slår ihop samtliga intäkter, dvs. verksamhetens intäkter samt skatteintäkter och generella statsbidrag uppgår förändringen till 410 mkr (10,8%).

Verksamhetens kostnader har ökat med 12 % (417 mkr), varav pensionskostnaderna har ökat med 145,0 mkr (56 %). Enligt SKR kan de ökade pensionskostnaderna redovisas som jämförelsestörande vilket regionen inte har valt att göra. Kostnadsökningen exklusive ökningen av pensionskostnader uppgår till 272,0 mkr (7,9 %) vilket innebär att kostnaderna har ökat mindre än intäkterna under 2021. Länstrafiken ingår numera ingår i redovisningen vilket förklarar en del av ökningen på både intäkts- och kostnadssidan.

Slutsatsen utifrån ovanstående är att en rättvis analys av intäkts- och kostnadsutvecklingen mellan 2021 och 2020 är svår då det har tillkommit både nya intäkter och kostnader. Vi anser att en mer utförlig analys av jämförelser mellan åren borde ingå i regionens delårsrapport.

Personalkostnaderna exklusive pensioner har ökat med 57 mkr vilket motsvarar ca 3,8 %. Övertidsersättning har ökat med 6,2 mkr (31,8 %) och jour/beredskap med 3,5 mkr (16,2 %). Kostnaden för inhyrd personal har ökat med 12,1 mkr. Detta framgår inte tydligt av regionens egen analys och vi anser att personalkostnader oavsett om det är egen personal eller inhyrd personal bör redovisas och analyseras tillsammans.

Kostnader för läkemedel har minskat med 5 mkr medan kostnad för sjukvårdsmaterial har ökat med 26 mkr.

Redovisning av intäkter och kostnader relaterade till pandemin

Regionen har särredovisat de extra kostnader som är relaterade till pandemin. Tillfälliga medel uppgår till 173 mkr och merkostnaderna t.o.m. augusti beräknas till 81 mkr. De tillfälliga medlen avser ersättning för vaccination, provtagning och merkostnad/uppskjuten vård.

Balansräkning

Balansräkningen följer uppställningen i LKBR, jämförelsetal har redovisats enligt RKR R17.

Soliditeten visar betalningsförmågan på lång sikt. Regionens betalningsförmåga har förbättrats efter nedskrivning av det ackumulerade negativa balanskravsresultatet och uppgår till -3,0 %.

Likviditeten har förbättrats med 107 mkr under 2020 och uppgår till 746,4 mkr per augusti. Amortering av låneskulden planeras till november 2021. Den totala låneskulden uppgår till 360 mkr.

Under 2021 har 328 mkr avsatts till pensionsportföljen och den totala pensionsportföljen uppgår till 1 006 mkr jämfört med de totala pensionsförpliktelserna som uppgår till 3 928 mkr. Konsolideringsgraden uppgår 34 %, vilket kan jämföras mot bokslut 2020 då den uppgick till 17 %.

Till merparten av balansposterna har huvudboksbilagor och specifikationer upprättats. I några fall är specifikationerna bristfälliga då det inte tydligt framgår vilka uppgifter som har legat till grund för den ekonomiska händelsen. En förteckning över identifierade brister har överlämnats till ekonomienheten.

Bedömning

- Vår bedömning är att delårsrapporten omfattar alla förväntade delar när det gäller balans- och resultaträkning och att jämförelsetal och de ingående posterna har redovisats korrekt.
- Vi menar att delårsrapporten med fördel kan kompletteras med mer utförliga analyser av förändringar mellan åren. Speciellt viktigt blir detta då det har varit stora förändringar i verksamheten som medför att jämförelser utan förklaringar kan bli missvisande.
- Vi ser positivt på att ytterligare medel har avsatts till pensionsportföljen under 2021. Detta är ett sätt att stärka regionens förutsättningar att klara kommande utbetalningar. Till årsredovisningen menar vi att det bör finnas en analys av i vilken grad de placerade medlen förväntas kunna finansiera de kommande pensionsåtgärderna.

8.1.4 Drift- och investeringsredovisning

Drift- och investeringsredovisning regleras i LKBR 10 kap 2 § samt RKR R14.

Investeringsredovisningen ska innehålla en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet. Investeringsredovisningen ska göra det möjligt för fullmäktige att jämföra beslutade/beräknade totalutgifter och anslag mot utfall. Fleråriga pågående och under året avslutade investeringar ska kunna stämmas av mot beslutade eller beräknade totalutgifter.

Driftredovisningen ska innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten. Innevarande och föregående års utfall ska redovisas brutto (intäkter och kostnader), och jämföras med budget. Större avvikelser mellan årets och föregående års utfall samt budget ska kommenteras i förvaltningsberättelsen.

Investeringsredovisning

Investeringsredovisning återfinns som en egen rubrik och innehåller de uppgifter som krävs enligt LKBR och RKR. Investeringar över 5 mkr särredovisas och både årets budget/utfall och ackumulerad budget/utfall framgår. Den totala investeringsbudgeten för 2021 inklusive omDispositioner från 2020 samt utökning av investeringsramen för investering i sterilcentralen uppgår till 228,7 mkr. Per augusti har investeringar motsvarande 62,1 mkr genomförts. Det finns kommentarer till de enskilda större objekten men det saknas en prognos över dels hur mycket som beräknas förbrukas under 2021, dels hur mycket av investeringsbudgeten som kommer att omDispositioneras till 2022.

Investeringsredovisningen följer den föreslagna uppställningen i RKR R14 men vi menar att den med fördel skulle kunna summeras för att bli mer överskådlig och att redovisningen av totalbudget/totalutgift endast är nödvändigt för de större objekt som löper över flera år.

Driftredovisning

Driftredovisning återfinns som egen rubrik och innehåller de uppgifter som krävs. Det saknas en helårsprognos på nämnds nivå, vilket inte är något krav men skulle öka informationsvärdet i rapporten.

En sammanfattning av tabellen med helårsprognos per nämnd redovisas nedan:

| Nämnd | Utfall ack | Ack budgetavvikelse aug 2021 | Helårsprognos 2021 |
|------------------------------|---------------|------------------------------|--------------------|
| Hälso- och sjukvårdsnämnden | -1 720 | 58 | 19 |
| Regionala utvecklingsnämnden | -219 | 12 | -10 |
| Regionstyrelsen | -1 016 | 26 | 55 |
| Patientnämnden | -2 | 0 | 0 |
| Förtroendevalda politiker | -16 | 2 | 0 |
| Revision | -3 | 0 | 0 |
| Summa verksamhet | -2 977 | 99 | 64 |
| Finansiering | 3 280 | 111 | 126 |
| Totalt | 304 | 210 | 190 |

Riktade statsbidrag och nationella satsningar redovisas för 2021 under respektive nämnd. Hälso- och sjukvårdsnämnden har inte fördelat ut dessa intäkter till respektive verksamhetsområde men en sammanställning av resultat per område med redovisning av intäkter finns i hälso- och sjukvårdsnämndens delårsrapport.

8.1.4.1 Budgetavvikelser per nämnd

Budgetavvikelser på nämnds nivå granskas mer utförligt inom ramen för den grundläggande granskningen. Nedan följer en kortfattad beskrivning per nämnd.

Regionstyrelsen

Regionstyrelsen har positiv budgetavvikelse på 26 mkr, efter justering för ersättningar mot hälso- och sjukvårdsnämnden. Regionstaben uppvisar ett underskott -33 mkr som kan hänföras till bl.a. fastighetsavdelningen, extra personal inom verksamhetsnära service, städ och patienttransport kopplat till covid-19 samt att budget för Folkhälsan ligger kvar inom Hälso- och sjukvårdsnämnden. Område Regiondirektör redovisar en positiv avvikelse med 54 mkr och avser främst riktade statsbidrag. Vårdval har en positiv avvikelse med 5 mkr.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Regionledningen har under augusti beslutat att internt omföra de tillfälliga medlen för vaccination, provtagning och uppskjuten vård från regionstyrelsen direkt till hälso- och sjukvårdsnämnden. Det innebär att nettokostnaderna för hälso- och sjukvårdsnämnden blir betydligt lägre och att nämnden redovisar en positiv budgetavvikelse motsvarande 58 mkr per augusti. Avvikelsen kan framförallt hänföras till att de statliga medlen överstiger de redovisade kostnaderna.

Negativa budgetavvikelser återfinns på kostnadssidan och avser i huvudsak personalkostnader inklusive inhyrd personal, köpt riks- och regionvård samt sjukvårdsmaterial.

Den prognostiserade budgetavvikelsen för 2021 är positiv och uppgår till +18,6 mkr. Av nämndens delårsrapport framgår att helårseffekterna av de resultatförbättrande åtgärderna inte är tillräckliga för att uppnå en ekonomi i balans. Den positiva budgetavvikelsen kan alltså även här hänföras till de statliga medlen.

Regionala utvecklingsnämnden

Nämndens verksamheter uppvisar ett totalt överskott på 12 mkr. Av nämndens delårsrapport framgår att de överskott mot budget som föreligger till stor del kan hänföras till statliga stöd samt att verksamheterna lyckats parera och ställa om i sitt utbud. Vidare framgår att hösten 2021 förväntas medföra att överskottet konsumeras till ett underskott om 10 mkr. Underskottet kan framförallt hänföras till kollektivtrafiken.

Bedömning

- Vi bedömer att drift- och investeringsredovisning har redovisats enligt RKR 17.
- Till kommande år kan driftredovisningen utvecklas med uppgift om prognos per nämnd, både i tabellform och i de skriftliga kommentarerna.
- Investeringsredovisningen kan med fördel summeras för att bli mer överskådlig och redovisningen av totalbudget/totalutgift kan koncentreras till de större objekt som löper över flera år.

8.2 GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom kommunala bolag, stiftelser, föreningar m.fl.

De finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning ska anges i budget¹. Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

För 2021 görs regionstyrelsens bedömning om god ekonomisk hushållning utifrån resultatet av de fyra strategierna i regionplanen; länets utveckling, vård, våra medarbetare samt ekonomi. Mätetalen kopplade till strategi för ekonomi utgörs av det som tidigare benämndes som finansiella mål.

Revisorerna har tidigare rekommenderat regionstyrelsen att ta fram förslag till riktlinjer som fullmäktige kan besluta om. I rekommendationen uppgavs vidare att riktlinjerna bör ha ett koncernperspektiv och att det därför kan vara lämpligt att se över att bolagens styrdokument harmoniserar med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning. Kommunallagen föreskriver att fullmäktiges mål ska avse hela koncernen.

Regionstyrelsen har i oktober 2021 behandlat förslag till riktlinjer för god ekonomisk hushållning och överlämnat ett förslag till fullmäktige.

Regionstyrelsen har i delårsrapporten för augusti 2021 bedömt att Region Jämtland Härjedalen inte uppnår god ekonomisk hushållning i förhållande till fullmäktiges mål.

¹ Kommunallagen 10 kap. 6 §

8.2.1 STRATEGISKA MÅL

Regionfullmäktige har i regionplanen beslutat om fyra strategier och 16 prioriterade insatsområden, vilka framgår av följande tabeller.

Utifrån strategier och prioriterade insatsområden ska regionstyrelsen och nämnderna formulera politiska resultatmål i sina verksamhetsplaner. Sammantaget uppgår resultatmålen till 62 stycken (75 resultatmål 2020).

I likhet med tidigare år är inte alla mål mätbara. De resultatmål som saknar mätetal kopplas istället till en aktivitet som ska indikera om målet uppnåtts.

Återredovisningen sker i form av tre olika färger där grönt indikerar att målet har uppnåtts och rött att målet inte kommer att nås. Gul markering innebär att pågående aktiviteter sker i rätt riktning.

Enligt regionens styrmodell skall samtliga mål kopplas till god ekonomisk hushållning. Detta innebär att samtliga resultatmål inkluderas i bedömningen av om resultatet är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat om, samt möjligheterna att uppnå målen för helåret.

Strategi för länets utveckling

Strategi för länets utveckling handlar om regionalt ledarskap för tillväxt och utveckling, Utvecklingskraft i länet, Infrastruktur och kommunikation för framtiden, Ett dynamiskt kulturliv för demokrati, attraktionskraft och livskvalitet och Ett friskare liv. Här återfinns mål som ska spegla befolkningsaspekter där Region Jämtland Härjedalen kan bidra. De strategiska målen verkställs främst av regionala utvecklingsnämnden, men även av regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden.

Inom de fem strategiska målen finns totalt 30 resultatmål, varav 8 är uppfyllda, 21 är påbörjade aktiviteter i rätt riktning och 1 har inte uppnåtts. Fördelningen av resultatmålen inom respektive strategi visas i tabellen nedan.

| Strategimål för länets utveckling | | | | |
|--|----------|-----------|----------|----------|
| Regionalt ledarskap för tillväxt och utveckling | 1 | 5 | 0 | 0 |
| Utvecklingskraft i hela länet | 3 | 7 | 0 | 0 |
| Infrastruktur och kommunikationer för framtiden | 1 | 3 | 1 | 0 |
| Ett dynamiskt kulturliv för demokrati, attraktionskraft och livskvalitet | 1 | 2 | 0 | 0 |
| Ett friskare liv | 2 | 4 | 0 | 0 |
| Totalt antal resultatmål | 8 | 21 | 1 | 0 |

För insatsområdet ”Regionalt ledarskap för tillväxt och utveckling” saknas i stor utsträckning mätetal. De flesta målen kopplat till insatsområdet återfinns framförallt i regionala utvecklingsnämndens verksamhetsplan. Styrelsens bedömning av måluppfyllelsen i delårsrapporten när det gäller dessa insatsområden blir därmed till stora delar en subjektiv bedömning.

Regionstyrelsen har gjort bedömningen att insatsområdet om en ”Utvecklingskraft i hela länet” har uppnåtts. Vi noterar att det bara är några av de resultatmål som har koppling till insatsområdet som har uppnåtts och då handlar det i stor utsträckning om en pande-

mieffekt och flera resultatmål kan endast mätas på helår. Resultatmålen; ”att stärka regionen som välkomnande, handlingskraftig och pålitlig” och ”skapa en struktur för att öka det regionala utvecklingskapitalet” har inte uppnåtts.

Vi anser att uppföljningen i begränsad omfattning speglar fullmäktiges insatsområde om ett friskare liv. Det framgår inte av uppföljningen om folkhälsoarbetet bedrivits systematiskt och målinriktat, om hälsan är jämlik för hela befolkningen eller om patient- och brukarföreningars kompetenser tillvaratagits i arbetet.

De mätetal som kopplas till resultatmålen är också väldigt avgränsade. När det gäller resultatmålet om att diskriminering, trakasserier och kränkande särbehandling ska minska, mäts enbart upplevelsen hos den egna personalen.

Resultatmålet om genomförande av hälsosamtal har inte påbörjats vilket uppges bero på pandemin.

Strategi för vård

Strategi för vård handlar om God och nära vård i hela Jämtlands län, Hög tillgänglighet och kontinuitet och Digitalisering och nya arbetsmetoder. Regionstyrelsen har också en roll som ansvarig för Region Jämtland Härjedalens vårdval och annan beställd vård och tandvård.

Inom de tre strategiska målen finns totalt 10 resultatmål, varav 1 är uppfyllt, 5 är påbörjade aktiviteter i rätt riktning och 2 har inte uppnåtts. Fördelningen av resultatmålen inom respektive strategi visas i tabellen nedan.

| Strategimål för vård | | | | |
|--|----------|----------|----------|----------|
| God och Nära vård i hela Jämtland Härjedalen | 1 | 2 | 0 | 2 |
| Hög tillgänglighet och kontinuitet | 0 | 2 | 1 | 0 |
| Digitalisering och nya arbetsmetoder | 0 | 1 | 1 | 0 |
| Totalt antal resultatmål | 1 | 5 | 2 | 2 |

Vi anser att uppföljningen enbart i begränsad omfattning återredovisar fullmäktiges prioriterade insatsområde om ”God och nära vård”. Enligt insatsområdet pekas primärvården ut att vara grunden för en god och nära vård. Primärvården ska också vara en sammanhållen länk för patienten och att primärvårdens andel av resurserna ska öka. I återredovisningen i delårsbokslutet saknas i stor utsträckning redovisning om och hur detta har uppnåtts eller vad som pågår.

Av insatsområdet framgår också att ökad samverkan och samordning med kommunerna kommer att minska den psykiska ohälsan. Även för denna del saknas en återredovisning i delårsbokslutet. Det finns inget mål eller mätetal för att följa upp detta.

Bristerna avseende ovanstående har sin grund i styrelsens och nämndernas uttolkning av fullmäktiges uppdrag. Regionstyrelsen har fokuserat på att mäta andelen deltagare vid NRF-möten samt samhällsekonomisk och miljömässig läkemedelsbehandling.

Hälso- och sjukvårdsnämnden har inte uppnått resultatmålen om en effektiv och säker läkemedelsbehandling, att uppmärksamma patienter som blivit utsatta för köns- och/eller hedersrelaterat våld och/eller våld i nära relationer. Nämnden uppnår inte heller mätetalen om patientsäkerhet och sammanhållna vårdförlopp.

Enligt fullmäktiges prioriterade område tillgänglighet ska vårdgarantin uppnås. Enligt delårsbokslutet finns stora brister inom den specialiserade vården. När det gäller vårdgarantin för behandlingar genomförs enbart 39 % och för ett första besök 63 %.

När det gäller tillgänglighet till primärvården redovisas 0:an, kommer i kontakt med sin hälsocentral samma dag, som uppnådd 90%. Dock ingår inte de privata hälsocentralerna i denna redovisning. Uppföljningen görs av hälso- och sjukvårdsnämnden med fokus på de regiondrivna hälsocentralerna. På frågan om hur 90 % tillgänglighet för kontakt med hälsocentral samma dag beräknats, har vi inte fått något bra svar på och kan därmed inte verifiera uppgiftens korrekthet.

Målet om att få en medicinsk bedömning inom primärvården inom 3 dagar har inte uppnåtts, 76 % har fått en medicinsk bedömning och målet är 90 %.

Vi anser att den bristande tillgängligheten enligt vårdgarantin är bekymmersam och instämmer inte i regionstyrelsens bedömning om att insatsområdet ska vara gulmarkerad i delårsbokslutet. Vår bedömning är att den borde vara rödmarkerad.

Regionstyrelsen övertog vårdvalsnämndens tidigare uppgifter om att vara ansvarig nämnd för vårdvalet där samtliga hälsocentraler ingår. Regionstyrelsen har emellertid inte formulerat något tillgänglighetsmål för hälsocentralerna vilket vi anser är en brist i styrelsens uppföljning och kontroll av hälsovalet. Däremot har man formulerat ett flertal mål om att öka andelen privata vårdgivare.

Strategi för våra medarbetare

Strategi för våra medarbetare handlar om Delaktighet och inflytande, Utvecklande ledarskap, Utvecklingsmöjligheter och anställningsvillkor, Hälsofrämjande arbetsmiljö och Kompetens och erfarenhet. Regionstyrelsen ska ha hand om regionövergripande frågor som rör förhållande mellan regionen som arbetsgivare och dess arbetstagare. Regionstyrelsen har också arbetsgivaransvar för regionens personal med undantag för personal på patientnämndens kansli och revisionskontoret.

Inom de fem strategiska målen finns totalt 12 resultatmål, varav 3 är uppfyllt, 8 är påbörjade aktiviteter i rätt riktning och 1 har inte kunnat mätas. Fördelningen av resultatmålen inom respektive strategi visas i tabellen nedan.

| Strategimål för våra medarbetare | | | | | |
|--|----------|----------|----------|----------|--|
| Delaktighet och inflytande | 2 | 1 | 0 | 0 | |
| Utvecklande ledarskap | 0 | 3 | 0 | 0 | |
| Utvecklingsmöjligheter och anställningsvillkor | 1 | 1 | 0 | 0 | |
| Hälsofrämjande arbetsmiljö | 0 | 3 | 0 | 0 | |
| Kompetens och erfarenhet | 0 | 0 | 0 | 1 | |
| Totalt antal resultatmål | 3 | 8 | 0 | 1 | |

Det strategiska målet riktar sig framförallt till Regionstyrelsen som ansvarig för regionövergripande arbetsgivarfrågor.

Resultatmålet som handlar om att regionen långsiktigt ska försörja verksamheten med rätt kompetens, redovisas som uppnått. Mätetalet är en fråga i medarbetarenkäten om personalen anser sig ha kompetens och kunskap för de uppgifter man utför. Medarbetarenkäten genomfördes i april. Mätetalet återredovisar i begränsad grad det långsiktiga kompetensförsörjningsarbetet. Enligt kommentarerna till mätetalet framgår att en majoritet av områdena inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen har utmaningar i att få personalen känna sig delaktiga i hur arbetet utförs och utvecklas.

Någon sammantagen bedömning av om strategimålen i sin helhet kommer att nås för helår framgår inte av texten i delårsrapporten.

Måluppfyllelsen bedöms tillfredsställande när det gäller insatsområdet ”Delaktighet och inflytande” och ”hälsofrämjande arbetsmiljö”. Uppföljningen av målet utgår från resultatet från medarbetarenkäten i april.

Insatsområdet ”Utvecklande ledarskap” kommer enligt uppföljningen bli svår att uppnå. De utbildningsinsatser som planerats har inte genomförts.

För insatsområdet ”Utvecklingsmöjligheter och goda anställningsvillkor” har enbart regionstyrelsen tagit fram ett resultatmål. Av återredovisning framgår inte om anställningsvillkoren bidraget till att regionen blivit en attraktiv arbetsgivare eller om den strategiska kompetensförsörjningen bidraget till långsiktiga utvecklingen. Det mätetal som används är om medarbetarna har kunskap och kompetens för att utföra sina arbetsuppgifter.

Uppföljning av insatsområdet ”Hälsofrämjande arbetsmiljö” har inte uppnåtts. De mätvärden som ligger till grund för återredovisningen är från april. Inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen nås inte målet om sjukfrånvaron.

När det gäller insatsområdet ”Kompetens och erfarenhet” har varken styrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden eller regionala utvecklingsnämnden formulerat något resultatmål och således finns ingen uppföljning redovisad. Insatsområdet handlar om att bl.a. säkra fungerande lärandemiljöer och långsiktig kompetensförsörjning. Vi anser att avsaknad av mål innebär en brist i styrelsens och nämndernas uppföljning och kontroll av regionens personalförsörjning. Regionstyrelsen redovisar målet som uppnått. Vi anser att den bristande interna kontrollen och bristande måluppfyllelsen som otillfredsställande.

Strategi för ekonomi

Strategi för ekonomi handlar om En ekonomi i balans, Låg bruttokostnadsutveckling, Styrning och uppföljning och Utvecklad upphandling. Regionstyrelsen har ett övergripande ansvar för den ekonomiska utvecklingen och ska arbeta med samtliga prioriterade områden.

Inom de tre strategiska målen finns totalt 10 resultatmål, varav 1 är uppfyllda, 7 är påbörjade aktiviteter i rätt riktning, 1 har inte uppnåtts och 1 har inte kunnat mätas. Fördelningen av resultatmålen inom respektive strategi visas i tabellen nedan.

| Strategimål för ekonomi | | | | | |
|--|----------|----------|----------|----------|--|
| En ekonomi i balans | 1 | 2 | 0 | 0 | |
| Styrning och uppföljning | 0 | 1 | 0 | 0 | |
| Utvecklad upphandling och inköpsstyrning | 0 | 4 | 1 | 1 | |
| Totalt antal resultatmål | 1 | 7 | 1 | 1 | |

Flera av resultatmålen är kopplade till insatsområdet ”Utvecklad upphandling och inköpsstyrning”. När det gäller resultatmålet om ”effektiva inköp” har regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden en gulmarkerad måluppfyllelse, medan regionala utvecklingsnämnden har en rödmarkering. Regionala utvecklingsnämnden nämner i en kommentar att kunskap behöver öka om Lagen om offentlig upphandling.

I regionplanen finns beskrivet, inom insatsområdet ”Styrning och uppföljning”, att hälso- och sjukvården ska ha mål för produktion och produktivitet som ska följas upp. Det framgår vidare att det system för produktion- och kapacitetsplanering som påbörjats ska införas. Varken regionstyrelsen eller hälso- och sjukvårdsnämnden har emellertid uttolkat fullmäktiges uppdrag i något mål eller aktivitet och därmed saknas också en uppföljning av denna del av insatsområdet.

Finansiella mål

Regionplanen saknar finansiella mål. I delårsrapporten benämns mätetalen inom strategi för ekonomi, i löpande text, som finansiella mål;

| Mätetal kopplat till strategi för ekonomi | Mål | Utfall | Kommentar |
|---|----------|--------|---|
| Bruttokostnadsutveckling | 5,9 % | 11,7 % | 3 % exkl Kollektivtrafik 3 %, -0,1 % efter pensioner. |
| Soliditet, lägst | -18,5% | -3 % | |
| Kassaflöde | -0,1 mkr | | Mäts årligen. |
| Avtalstrohet minst | 95 % | 88 % | |

Bedömningen i delårsrapporten är att 1 av 4 mål uppnås per augusti. Målsättningen gällande soliditeten är på en låg nivå. De positiva resultaten för 2020 och prognosen för 2021 har stärkt soliditeten. När det gäller bruttokostnadsutvecklingen nås målet om Kollektivtrafiken och de ökade pensionskostnaderna exkluderas och betraktas som jämförelsestörande. Vi menar att Regionstyrelsen bör förtydliga mätetalet gällande bruttokostnadsutveckling så att det framgår om hänsyn ska tas till jämförelsestörande poster eller ej. Mätetalet avseende kassaflödet mäts endast vid årsbokslut, vi har vid muntlig genomgång till ekonomienheten framfört att detta mål kan mätas löpande under året.

Regionstyrelsen har inte gjort någon bedömning av om de finansiella målen, mätetalen, kommer att uppnås vid årets slut.

8.2.2 Resultatförbättrande åtgärder

I regionplan och budget 2021-2023 framgår att det krävs resultatförbättrande åtgärder motsvarande 90 mkr år 2021, 40 mkr år 2022 och 90 mkr år 2023 för att uppnå årets resultat enligt plan. I delårsrapporten finns endast en kort kommentar till de resultatförbättrande åtgärderna där det framgår att de planerade åtgärderna för helår uppgår till 108 mkr och att uppnådda besparingar till och med augusti uppgår till 31 mkr. En mer detaljerad redovisning återfinns i hälso- och sjukvårdsnämndens delårsrapport.

Bedömning

- Utifrån det sätt som regionstyrelsen har valt att definiera mål och uppföljning av god ekonomisk hushållning instämmer vi i Regionstyrelsens bedömning att regionen inte når en god ekonomisk hushållning per augusti 2021.
- Regionplanen saknar finansiella mål. I delårsrapporten benämns mätetalen inom strategi för ekonomi som finansiella mål, 1 av 4 mål uppnås per augusti. Regionstyrelsen har inte gjort någon egen bedömning av om målen kommer att nås vid årets slut. Vi kan därför inte bedöma om de finansiella målen kommer att uppnås för år 2021.
- Av målen i de tre övriga strategierna; länets utveckling, vård och våra medarbetare har 12 av 62 mål uppnåtts per augusti. Även avseende dessa saknar vi en samlad bedömning av om målen förväntas nås vid årets slut och kan därför inte göra någon bedömning av om målen kommer att uppnås under året. Vi anser dock att resultatet inte fullt ut är förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige har beslutat om. Framförallt är det den bristande måluppfyllelsen av tillgänglighetsmålen enligt vårdgarantin som är otillfredsställande.
- Delårsrapporten innehåller endast en kortfattad uppföljning av resultatförbättrande åtgärder och det saknas även en prognos för hur stor andel som beräknas genomföras på helår. Eftersom endast 31 mkr har genomförts efter åtta månader menar vi att det är tveksamt om åtgärder kommer att genomföras enligt planerat.

8.3 BEDÖMNING OCH REKOMMENDATIONER

Har delårsrapporten upprättats enligt lagens krav och god redovisningssed?

Vi bedömer sammantaget att delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt. Bedömning i delårsrapporten är att balanskravet uppnås sett till det enskilda året 2021, samtidigt har regionen ett ackumulerat negativt balanskravsresultat motsvarande 190 mkr från 2018 som ska återställas under 2021. Prognosen visar att 145 mkr av dessa kommer att återställas och att 46 mkr återstår. För 2019 har regionen ett negativt balanskravsresultat motsvarande 210 mkr som måste återställas senast 2022. Enligt delårsrapporten kommer återställning att ske senast 2025.

Är resultaten i delårsrapporten förenliga med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning, dvs. finns förutsättningar för att målen kommer att uppnås?

I delårsrapporten saknas en bedömning av om regionen förväntas uppnå målen för god ekonomisk hushållning vid årets slut. Vi kan därför inte bedöma om fullmäktiges mål kommer att uppnås.

9 KVALITETSSÄKRING

Berörda uppgiftslämnare och verksamhetsansvariga har givits möjlighet att faktagranskat lämnade uppgifter som finns med i revisionsrapporten.

Projektledare svarar för kvalitetssäkring gentemot uppgiftslämnare och av de insamlade uppgifter som används i analysen. Projektledaren har det primära ansvaret för att den analys och de bedömningar och förslag som förs fram är tillräckligt underbyggda.

Ansvarig för kvalitetssäkring har det övergripande ansvaret för att kontrollera om granskningen har en tillräcklig yrkesmässig och metodisk kvalitet samt att det finns en överensstämmelse mellan revisionsfrågorna/kontrollmålen, metoder, fakta, slutsatser/bedömningar och framförda förslag.

10 UNDERTECKNANDE

Granskningen har utförts av medarbetare vid regionens revisionskontor.

Projektledare:

Kvalitetssäkring:

Anneth Nyqvist
Certifierad kommunal revisor

Leif Gabrielsson
Revisionsdirektör